

**U Z N E S E N I E**

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **A.**, so sídlom v R., zapísaný v registri obchodných spoločností pod č. F., zastúpený JUDr. P. Z., advokátom v B., proti žalovanému : **I. L.**, bývajúcí v B., zastúpený Advokátskou kanceláriou A., v zastúpení Mgr. R. H., so sídlom S., adresa na doručovanie L., **o zaplataenie 1 255,26 €**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 44 C 1/2012, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2012 sp. zn. 4 Co 103/2012

**t a k t o :**

**Z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2012 sp. zn. 4 Co 103/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

**O d ô v o d n e n i e**

Okresný súd Bratislava III uznesením z 25. januára 2012 č.k. 44 C 1/2012-75 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 97/2000. V odôvodnení uviedol, že z vyjadrení účastníkov konania zistil, že na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 97/2000 prebieha spor medzi žalobcom (I. L.) a žalovaným (A.) a to o náhradu škody za zničenú a stratenú batožinu. Citujúc ustanovenia § 109 ods. 2 písm.c/ ďalej uviedol, že nakoľko v konaní prebiehajúcim na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 97/2000 sa rieši otázka, ktorá bude mať nepochybne význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní, a to konkrétne pre posúdenie, či vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie, prerušil predmetné konanie až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 97/2000.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu uznesením z 30. apríla 2012 č.k. 4 Co 103/2012-87 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že v posudzovanom prípade sú súbežne vedené dve konania týkajúce sa v záhlaví tohto uznesenia uvedených účastníkov konania. Pred Okresným súdom Bratislava I pod

sp. zn. 11 C 97/2000 prebieha konanie v právnej veci žalobcu I. L., proti žalovanému A., o náhradu škody za zničenú a stratenú batožinu. Pred okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 44 C 1/2012 prebieha konanie o zaplatenie 1 255,26 €. Ide o dva samostatné právne nároky i keď vyplývajúce z jedného právneho nároku s tým, že odvolací súd na tomto mieste nepovažuje za potrebné bližšie špecifikovať priebehy jednotlivých konaní, s ktorých obsahom sa oboznámil z predloženého spisového materiálu. Súd prvého stupňa si dostatočne neuvedomil, že pokiaľ medzi stranami nie je sporné, či bola daná povinnosť vrátiť plnenie (nakoľko žalovaný túto svoju povinnosť vyslovene uznal a po podaní žaloby dobrovoľne splnil, pričom žalobca toto oneskorené plnenie prijal a v súlade s tým upravil petit svojho návrhu) je možné bez ďalšieho posúdiť otázku vzniku nároku na úrok z omeškania a trov konania, ktoré zostali predmetom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 44 C 1/2012. V konečnom dôsledku žalovaný nárok uznával od jeho uplatnenia v roku 2009 a tento nárok bol v roku 2011 aj uspokojený a preto je zrejmé, že od jeho uplatnenia do jeho zaplatenia bol žalovaný v omeškaní s vydaním bezdôvodného obohatenia. Vzhľadom na charakter uplatneného nároku ako aj s poukazom na prebiehajúce konanie pred Okresným súdom Bratislava I v názorovej zhode s odvolateľom dospel k záveru, že dôvod, pre ktorý súd prvého stupňa prerušil konanie v predmetnej veci nemožno považovať za relevantný, keďže sa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 97/2000 nerieši otázka, ktorá by mohla mať význam pre rozhodnutie Okresného súdu Bratislava III pod sp. zn. 44 C 1/2012. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, preto uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 O.s.p. Uviedol, že mu súd prvého stupňa doručil odvolanie žalobcu dňa 27.2.2012. K odvolaniu sa vyjadril podaním zo dňa 4.3.2012. Pri nahliadnutí do spisu dňa 17. júla 2012 zistil, že jeho vyjadrenie zo dňa 4.3.2012 nebolo v spise očíslované a zažurnalizované. Má za to, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu nemal k dispozícii jeho vyjadrenie k odvolaniu žalobcu. Túto skutočnosť potvrdzuje aj to, že odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia neuviedol, že by žalovaný podal vyjadrenie k odvolaniu, ani neuviedol žiadne skutočnosti, ako sa k veci vyjadril žalovaný, čo by podľa § 157 ods. 2 O.s.p. bol povinný. Týmto mu bola znemožnená realizácia jeho procesného oprávnenia priznaného Občianskym súdnym poriadkom. Napriek tomu, že sa vyjadril k odvolaniu podanému žalobcom, odvolací súd toto vyjadrenie nedostal, a týmto odvolaciemu súdu neboli prezentované skutočnosti tvrdenia a právne závery vyslovené

žalovaným. Nebolo mu umožnené jeho právo na súdnu ochranu, ktorej súčasťou je aj vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, vrátane vyjadriť sa k podanému odvolaniu podanému zo strany druhého účastníka konania, pričom takéto vyjadrenie musí byť rozhodujúcemu súdu k dispozícii v čase rozhodovania o veci. V konaní preto došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. V zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. odôvodňuje svoje dovolanie všetkými dôvodmi podľa písm.a/, b/, c/, t.j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nevedno, prečo sa odvolací súd v odôvodnení uznesenia vyjadroval k samotnému meritu veci, hoci rozhodoval o procesnej otázke prerušenia konania. V tomto smere došlo k absolútnemu zásahu do práv žalovaného na spravodlivé súdne konanie. Navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol ako nedôvodné podľa § 243b ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm.c/) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V danom prípade je dovolaním napadnuté zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu, teda uznesenie, nevykazujúce znaky ani jedného z vyššie uvedených uznesení, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.; prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je prípustné dovolanie z iných dôvodov, než sú uvedené v § 237 O.s.p. (viď bližšie R 34/1995).

Dovolanie žalovaného by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané napadnuté uznesenie, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní došlo k takejto vade.

Vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli, a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Z vymenovaných procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., t.j. že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť pred ním konať.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhajenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Žalovaný namietal, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že jeho vyjadrenie zo dňa 4.3.2012 na odvolanie žalobcu zo dňa 27.2.2012 nebolo v spise očíslované a zažurnalizované, toto nemal k dispozícii odvolací súd pri rozhodovaní o návrhu žalobcu.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/2002, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovanie zákonov, na čestné plnenie povinností a úctu k právam iných osôb.

V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolanie podané žalobcom proti uzneseniu súdu prvého stupňa (č.l. 81-83) bolo doručené právnomu zástupcovi žalovaného 27.2.2012. Písomné vyjadrenie žalovaného k tomuto odvolaniu zo 4. marca 2012 (č.l. 89a, 89b) bolo súdu prvého stupňa doručené 7. marca 2012, pričom zo spisu nevyplýva, že by bolo doručené žalobcovi, bolo zažurnalizované až za rozhodnutím odvolacieho súdu, pričom ani odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol, že by žalovaný podal vyjadrenie k odvolaniu, ani neuviedol žiadne skutočnosti, ako sa k veci vyjadril žalovaný.

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatným účastníkom treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov konania pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces. Keďže v danej veci vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu nebolo doručené žalobcovi, dokonca odvolací súd v čase prejednávania a rozhodovania veci nemal k dispozícii uvedené vyjadrenie, v dôsledku chybného postupu pracovníkov súdu, keď nemohol posudzovať opodstatnenosť tvrdení a právnych záverov vyslovených žalovaným, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na rozhodnutie ESĽP zo dňa 27. apríla 2010 v prípade Hudáková proti Slovenskej republike, v ktorom bolo poukázané na to, že princíp rovnosti zbraní, ako jedným zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania, vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis-à-vis proti jej protistrane (pozri napr. Nideröst-Huber proti Švajčiarsku z 18. februára 1997, ods. 23, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-I).

Okrem tejto požiadavky koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri Nideröst-Huber, citované vyššie, ods. 24; a Milatová, citované vyššie, ods. 59). Právo na spravodlivé súdne konanie však nie je absolútne a jeho rozsah sa

môže meniť v závislosti od špecifických okolností predmetného prípadu (pozri Asnar proti Francúzsku (č. 2), č. 12316/04, ods. 26, 18. október 2007; a Vokoun proti Českej republike, č. 20728/05, ods. 26, 3. júl 2008).

Dovolací súd poukazuje aj na to, že význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie k odvolaniu zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok súdu. Bolo povinnosťou odvolacieho súdu, aby pred svojím rozhodnutím o odvolaní žalobcu, o ktorom rozhodoval bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p., poskytol žalobcovi možnosť vyjadriť sa k písomnému podaniu žalovaného (vyjadreniu k odvolaniu) a s predmetným vyjadrením žalovaného sa oboznámiť v čase rozhodovania o odvolaní žalobcu, mať ho k dispozícii a vypořiadat' sa s ním.

Dovolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Procesná vada podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zrušenia sa nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 27. februára 2014**

**JUDr. Jozef Kolcun, v.r.**  
**predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová